

Rezumatul raportului de analiză

Țara: Italia

www.partnerup-project.eu

[partnerupeu](https://www.facebook.com/partnerupeu)

[partnerupeu](https://twitter.com/partnerupeu)

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

Implementarea căilor de perfecționare

În Italia, punerea în aplicare a inițiativei Căi de perfecționare a competențelor (UP) se bazează pe un cadru legislativ solid care se aliniază cu Planul strategic național pentru perfecționare și recalificare. Acest plan acoperă anii 2021–2023 și urmărește să îmbunătățească educația adulților prin îmbunătățirea accesibilității serviciilor, personalizarea competențelor și adaptarea ofertelor educaționale în funcție de nevoile pieței muncii.

Inițiativa vizează populațiile adulte, în special cele cu nivel scăzut de alfabetizare și calificări, un grup care constituie 27,9% dintre italienii cu vârsta cuprinsă între 16 și 65 de ani. Printre aceștia, adulții în vârstă (55–65 de ani) sunt predominanți, deși grupurile de vârstă mai tinere contribuie și ele la statistică. Provocările includ asigurarea coordonării între guvernanta pe mai multe niveluri, optimizarea resurselor financiare, abordarea disparităților regionale în ofertele educaționale și îmbunătățirea competențelor digitale și transversale.

Diferite părți interesate sunt relevante pentru cadrul UP al Italiei. Acestea includ guvernul (prin Ministerele Educației și Muncii), universitățile, centrele de formare profesională, instituțiile de educație pentru adulți, ONG-urile și asociațiile patronale. Serviciile publice și private de ocupare a forței de muncă colaborează pentru a adapta educația la nevoile pieței muncii. Cu toate acestea, rămân lacune în coordonarea părților interesate, în special cu angajatorii și organizațiile societății civile, ceea ce împiedică comunicarea și alinierea formării cu oportunitățile de angajare.

Se depun eforturi pentru a aborda aceste lacune prin inițiative precum rețele teritoriale de învățare pe tot parcursul vieții, programe de incluziune digitală precum Repubblica Digitale și proiecte europene specifice, cum ar fi MOVE-UP și ONE. Aceste programe pun accent pe trasee educaționale personalizate, validarea învățării non-formale și colaborarea activă a părților interesate.

Implementarea UP din Italia subliniază importanța cooperării regionale, a utilizării eficiente a finanțării și a legăturilor mai puternice între educație și piața muncii. În ciuda provocărilor, inițiativa oferă un model promițător pentru abordarea nevoilor de învățare a adulților, încurajarea capacității de angajare și promovarea incluziunii sociale.

Cooperarea părților interesate în UP

Implementarea inițiativei Upskilling Pathways (UP) în Italia se bazează pe un ecosistem complex de părți interesate, fiecare contribuind la învățarea și educația adulților (ALE) la diferite niveluri. Mecanismele cheie de cooperare includ:

- **Rețele teritoriale pentru învățarea pe tot parcursul vieții**, care reunesc actori publici și privați, inclusiv instituții de învățământ, autorități regionale, ONG-uri, sindicate și angajatori. Acestea urmăresc să promoveze învățarea pe tot parcursul vieții, validarea competențelor și formarea pentru cetățenie. Coordonarea de către guvernele regionale îmbunătățește integrarea și proximitatea serviciilor, dar rămâne inconsecventă între regiuni.
- **Programe naționale și regionale de colaborare precum programul GOL** (Garanzia di Occupabilità dei Lavoratori) din cadrul Planului Național de Recuperare și Reziliență (PNRR), care încurajează colaborarea public-privată în domenii precum accesul pe piața muncii, recalificarea și sprijinirea persoanelor cu dizabilități.
- **Fonduri interprofesionale**, care facilitează îmbunătățirea forței de muncă prin contribuțiile angajatorilor și angajaților, susținând educația și formarea profesională continuă.
- **Inițiative de incluziune digitală ca Repubblica Digitale**, care coordonează actorii publici și privați pentru a aborda decalajul digital, sprijinind educația TIC și promovând transformarea digitală.
- **Grupul Național pentru Învățare Pe tot parcursul Vieții** (GNAP) care mobilizează părțile interesate prin consultări publice, evenimente și grupuri de lucru, asigurând reprezentarea diverselor perspective în elaborarea politicilor.
- **Proiecte europene** precum MASTER, MOVE-UP și ONE au demonstrat beneficiile abordărilor cu mai multe părți interesate prin implicarea profesioniștilor ALE, a serviciilor publice, a angajatorilor și a ONG-urilor pentru a proiecta căi inovatoare pentru tranziția educațională și la angajare.

În ciuda acestor eforturi, rămân lacune semnificative în cooperarea părților interesate:

- Lipsa colaborării consecvente între actorii naționali, regionali și locali creează disparități în ofertele de AEA între regiuni. Acest lucru limitează accesul și creează ineficiențe în alocarea resurselor.
- Angajatorii și serviciile publice de ocupare a forței de muncă nu sunt pe deplin integrate în sistemele ALE. Acest lucru duce la o aliniere ineficientă a programelor de învățare la nevoile pieței muncii și la atingerea cursanților vulnerabili.
- OSC-urile, actori cheie pentru sensibilizare și îndrumare, sunt adesea excluse din cadrele formale de AEA. Acest lucru slăbește eforturile de a implica grupurile vulnerabile și de a alinia oportunitățile educaționale cu nevoile comunității.
- Procesele de recunoaștere a învățării non-formale și informale sunt inconsistente, cu linii directoare și mecanisme neclare. Acest lucru limitează portabilitatea competențelor și împiedică tranziția către educație sau angajare.
- Colaborarea cu furnizorii de tehnologie pentru a îmbunătăți infrastructura digitală și accesul la programele de alfabetizare digitală este insuficientă, în special în zonele rurale și periferice.

Procesul de cartografiere a părților interesate, care a inclus focus grupuri, interviuri și sondaje, a evidențiat următoarele:

- Părțile interesate la nivel regional, cum ar fi cei implicați în rețelele teritoriale pentru învățarea pe tot parcursul vieții, au demonstrat un angajament puternic față de AEA, beneficiind de proximitatea și alinierea la prioritățile locale.
- Procesul a facilitat legăturile orizontale între părțile interesate, încurajând colaborarea pe inițiative comune și advocacy pentru AEA la nivel regional și național.
- Cartografierea a evidențiat faptul că multe părți interesate, în special angajatorii și OSC-urile, nu se percep ca actori ALE, arătând necesitatea unor strategii mai bune de comunicare și incluziune.
- Promovați parteneriate cu companii de tehnologie pentru a asigura instrumente digitale accesibile și incluzive pentru ALE.

Lecții învățate

Rezultate pozitive

- Părțile interesate la nivel regional au arătat o implicare sporită, în special prin inițiative precum Rețeaua teritorială pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Această aliniere a sprijinit misiunile și prioritățile lor de dezvoltare, încurajând învățarea și cooperarea reciprocă.
- Analiza a contribuit la consolidarea rolului FORMA.Azione ca facilitator în rândul părților interesate, construind legături orizontale care au încurajat inițiativele comune și eforturile de advocacy, în special în învățarea și educația adulților (ALE).
- Părțile interesate au câștigat noi perspective asupra strategiilor, instrumentelor și metodologiilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții, sporindu-și capacitatea de a proiecta și implementa soluții inovatoare.

Provocări

- Angajatorii și organizațiile societății civile au fost subreprezentate, ceea ce a slăbit legătura dintre programele de formare și nevoile pieței muncii.
- Variațiile în implementarea regională au creat inconsecvențe, ducând la lacune în accesibilitate și calitatea serviciilor.
- Lipsa comunicării și coordonării eficiente între părțile interesate a împiedicat alinierea politicilor naționale la nevoile locale.

Lecții învățate

- Sunt necesare eforturi mai mari pentru a implica diferite părți interesate, în special angajatorii și organizațiile comunitare, pentru a reduce lacunele în sistemele ALE.
- Stabilirea unor roluri, linii directoare și procese definite pentru recunoașterea învățării non-formale și informale poate îmbunătăți eficacitatea și accesibilitatea programelor.
- Colaborarea cu companiile tehnologice este esențială pentru a asigura infrastructura digitală și alfabetizare pentru cursanții adulți.

Priorități pentru grupurile de dezvoltare

- Abordarea **decalajului dintre politicile naționale și nevoile locale**. Asigurarea coerenței sistemelor de învățare a adulților prin încurajarea colaborării și coordonării mai bune între actorii naționali și locali.
- Îmbunătățirea implementării planurilor naționale de acțiune prin finanțare suficientă și reglementări clare pentru a preveni rețelele autoreferențiale și subevaluarea învățării și educației adulților (ALE) ca instrument pentru dezvoltarea personală, profesională și a cetățeniei.
- Creșterea stimulentei pentru **parteneriatele public-privat**, concentrându-se pe alinierea rezultatelor ALE la cerințele pieței muncii. Angajatorii ar trebui încurajați să se implice în aceste eforturi dincolo de inițiativele de educație și formare profesională (VET), asigurând o mai mare participare la procesele generale de perfecționare a competențelor.
- Dezvoltarea de strategii creative și eficiente pentru **identificarea și implicarea adulților cu calificări scăzute**. Având în vedere conștientizarea lor limitată cu privire la nevoile de învățare, campaniile de sensibilizare direcționate, îndrumările personalizate și canalele de informare incluzive sunt esențiale pentru a încuraja participarea la oportunități de educație și validare.
- Stabiliți **roluri, linii directoare și mecanisme mai clare pentru recunoașterea învățării non-formale și informale**. Aceasta include ca procesul de validare să fie coerent între regiuni și să îl integreze cu căile de angajare, maximizând astfel valoarea experiențelor anterioare ale adulților.
- Consolidarea profilului **profesional al profesorilor/formatorilor ALE**. Cadrele actuale nu au cerințe specifice de formare pentru profesioniștii ALE, ceea ce diminuează recunoașterea acestora atât la nivel de politică, cât și la nivel de comunitate. Programele de formare personalizate și oportunitățile îmbunătățite de dezvoltare a carierei sunt vitale pentru a le crește statutul și eficacitatea.

